

Витрати на навчання:

особливості отримання податкової знижки

Фізична особа – платник податку на доходи фізичних осіб має право скористатися податковою знижкою щодо витрат, сплачених на користь вітчизняних закладів дошкільної, позашкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної) та вищої освіти для компенсації вартості здобуття відповідної освіти такого платника податку та/або члена його сім'ї першого ступеня споріднення (п. п. 166.3.3 п. 166.3 ст. 166 Податкового Кодексу України).

Така податкової знижки дозволяє платнику податків повернути частку сплаченого податку на доходи фізичних осіб та компенсувати до 18% вартості освітніх послуг.

Податкова знижка для витрат на освітні послуги є особливо актуальною сьогодні, враховуючи тенденцію до збільшення вартості навчальних послуг в Україні. Податкова знижка для витрат на освіту є інструментом підтримки попиту на вітчизняні освітні послуги та, як наслідок, чинником поліпшення фінансового стану вітчизняних закладів освіти. Фахівці Міністерства освіти та науки зазначають, що застосування цієї податкової пільги сприяє розвитку освітніх закладів в Україні.

Хто може скористатися податковою знижкою:

Податкова знижка надається платнику податків, який оплачує вартість здобуття освіти такого платника податку та/або члена його сім'ї першого ступеня споріднення. **При цьому членами сім'ї фізичної особи першого**

ступеня споріднення вважаються батьки, чоловік або дружина, діти такої фізичної особи, у тому числі усиновлені (п.п. 14.1.263 п. 14.1 ст. 14 Податкового Кодексу України).

Податкова знижка може бути надана виключно фізичній особі – податковому резиденту України.

Податкова знижка надається щодо доходу платника податків, одержаного у формі заробітної плати, з певними обмеженнями, встановленими Податковим Кодексом України (п.п. 166.4.2 п. 166.4 статті 166 ПКУ).

Наприклад, фізична особа, яка одержує тільки підприємницький дохід, не може скористатися податковою знижкою.

У разі, якщо фізична особа-підприємець є також найманим працівником та одержує дохід у формі заробітної плати, така фізична особа може звернутися за податковою знижкою, але тільки щодо доходу, одержаного у формі заробітної плати (роз'яснення у категорії 103.05 ЗІР (zir.tax.gov.ua)).

Загальна сума податкової знижки, нарахована платнику податку в звітному податковому році, не може перевищувати суму річного загального оподатковуваного доходу платника податку, нарахованого як заробітна плата (зменшена з урахуванням положень пункту 164.6 статті 164 ПКУ).

Це означає, що, наприклад, батьки здобувача освіти чи школяра при оплаті освітніх послуг мають звернути увагу на те, хто з них одержує дохід саме у формі заробітної плати.

Звертатися за податковою знижкою має той платник податків, хто оплачує освітні послуги (є платником згідно з платіжними документами).

На що звернути увагу до укладання договору про освітні послуги?

Перш за все, ще до оформлення договору (контракту) про надання освітніх послуг, слід звернути увагу на те, чи дійсно сторона договору має право надавати освітні послуги та має відповідні реєстраційні документи.

Основним видом діяльності вітчизняного закладу, з яким укладається договір, повинна бути освітня діяльність.

Форма власності вітчизняного навчального закладу (державна, приватна тощо) і форма навчання в ньому (денна, заочна, вечірня) для одержання податкової знижки значення не мають (натомість оплату за навчання в іноземному закладі освіти не можна віднести до податкової знижки).

При цьому, предметом договору має бути саме надання освітніх послуг.

Відповідно до пп. 166.3.3 п. 166.3 ст. 166 ПКУ платник податку має право включити до податкової знижки у зменшення свого оподатковуваного доходу

витрати у вигляді суми коштів, сплачених платником податку на користь вітчизняних закладів: дошкільної, позашкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної) та вищої освіти для компенсації вартості здобуття відповідної освіти такого платника податку та/або члена його сім'ї першого ступеня споріднення.

Також витрати на навчання в аспірантурі можна включити до податкової знижки, враховуючи положення Закону України «Про вищу освіту».

Більш детально про це можна прочитати у публікації фахівців ДПС України (<http://tr.sfs.gov.ua/media-ark/news-ark/print-322977.html>).

Щодо позашкільної освіти слід зазначити, що її структура, згідно з вітчизняним законодавством, є розгалуженою та включає: заклади позашкільної освіти; інші заклади освіти як центри позашкільної освіти, до числа яких належать:

- заклади загальної середньої освіти незалежно від підпорядкування, типів і форм власності, в тому числі школи соціальної реабілітації, міжшкільні навчально-виробничі комбінати, заклади професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої;

- гуртки, секції, клуби, культурно-освітні, спортивно-оздоровчі, науково-пошукові об'єднання на базі закладів загальної середньої освіти, міжшкільних навчально-виробничих комбінатів, закладів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої;

- клуби та об'єднання за місцем проживання незалежно від підпорядкування, типів і форм власності;

- культурно-освітні, фізкультурно-оздоровчі, спортивні та інші заклади освіти, установи тощо.*

(*Стаття 5 Закону України «Про позашкільну освіту» від 22 червня 2000 року №1841-III із змінами та доповненнями.)

До податкової знижки включаються фактично здійснені протягом звітного податкового року платником податку витрати, підтверджені відповідними платіжними та розрахунковими документами, зокрема квитанціями, фіскальними або товарними чеками, прибутковими касовими ордерами, що ідентифікують продавця товарів (робіт, послуг) і особу, яка звертається за податковою знижкою (їх покупця (отримувача), а також копіями договорів за їх наявності, в яких обов'язково повинно бути відображено вартість таких товарів (робіт, послуг) і строк оплати за такі товари (роботи, послуги) (п.п. 166.2.1 п. 166.2 статті 166 ПКУ).

Отже, у документах, що підтверджують оплату освітніх послуг слід вказати усю необхідну інформацію згідно з договором про надання освітніх послуг, а саме інформацію про одержувача освітніх послуг, платника, опис освітньої послуги, її вартість та період її

надання згідно із договором.

Оплата освітніх послуг наперед

Освітні послуги часто оплачуються наперед. Наприклад, у серпні 2024 року сплачено за осінній семестр 2024 року, а також за весняний семестр 2025 року.

Відповідно до п.п. 166.2.1 п. 166.2 ст. 166 Податкового кодексу до податкової знижки включаються фактично здійснені протягом звітного податкового року платником податку витрати, підтверджені відповідними платіжними та розрахунковими документами, зокрема квитанціями, фіскальними або товарними чеками, прибутковими касовими ордерами, копіями договорів, що ідентифікують продавця товарів (робіт, послуг) і їх покупця (отримувача).

Таким чином, усю суму витрат на освітні послуги, що були здійснені у 2024 році, як зазначено у прикладі вище, можна включити до податкової знижки.

При цьому може виникнути питання: чи дійсно були надані освітні послуги, які оплачені наперед? Для прискорення перевірки документів податковим органом можна надати довідку від відповідного закладу освіти, що підтверджує дані про отримувача освітніх послуг, їхню вартість і фактичне виконання цих послуг.

Чи має право скористатися податковою знижкою за навчання дитини батьки, якщо договір укладений між навчальним закладом та дитиною (в договорі зазначено П.І.Б. дитини) та квитанції на оплату оформлені на ім'я дитини?

Скористатися правом на податкову знижку за навчання дитини можуть батьки за умови надання ними відповідних підтверджуючих документів, зокрема, договору про навчання дитини, який укладений між навчальним закладом та дитиною, квитанції про оплату за навчання, довідки про доходи у формі заробітної плати.

При цьому, у договорі про навчання повинно бути зазначено прізвище, ім'я та по батькові особи, яка буде безпосередньо навчатися (дитини).

Згідно з роз'ясненнями податківців, за навчання може платити не сама фізична особа, а його роботодавець. Але скористатися податковою знижкою така фізична особа зможе тільки в тому випадку, якщо така оплата здійснювалася за дорученням і за рахунок нарахованих доходів фізичної

особи та в неї є довідка від роботодавця (роз'яснення з категорії 103.06.03 ЗІР (zir.tax.gov.ua)).

Декларування

Скористатися податковою знижкою можна за результатами попереднього року. Для цього протягом січня – грудня року, наступного за звітним, до органу ДПС за місцем податкової адреси фізичної особи (тобто місцем проживання, за яким фізична особа взята на облік як платник податку) слід подати декларацію про майновий стан і доходи (далі - декларація).

Подача такої декларація можлива через електронний кабінет платника податків або поштою (розглянуто нижче).

Форма декларації, а також зразок заповнення декларації та додатку Ф3 до неї розміщені на офіційному сайті ДПС України. У додатку Ф3 здійснюється розрахунок суми податку на доходи фізичних осіб, що підлягає поверненню платнику податків з бюджету у зв'язку з використанням ним права на податкову знижку.

Декларація заповнюється платником податку самостійно або іншою особою, нотаріально уповноваженою платником податку здійснювати таке заповнення.

Копії необхідних документів, зазначених у п.п. 166.2.1 п. 166.2 ст. 166 ПКУ, надаються разом з податковою декларацією про майновий стан і доходи, а оригінали цих документів не надсилаються контролюючому органу, але підлягають зберіганню платником податку протягом строку давності, встановленого в ПКУ.

Таким чином, для одержання податкової знижки щодо витрат на освіту слід подати: декларацію про майновий стан і доходи разом із додатком Ф3, копії договору про надання освітніх послуг та платіжних документів згідно з договором, копію довідки про заробітну плату за звітний рік, копію свідоцтва про народження дитини або свідоцтва про шлюб (у разі потреби) тощо.

Способи подання декларації:

Декларація подається за вибором платника податків в один із таких способів:

- а) особисто платником податків або уповноваженою на це особою;
- б) надсилається поштою з повідомленням про вручення та з описом вкладення;
- в) засобами електронного зв'язку в електронній формі з дотриманням вимог вітчизняного законодавства. Зокрема, декларацію та копії документів можна завантажити в особистий електронний кабінет на офіційному сайті ДПС України (<https://cabinet.tax.gov.ua/>).

Проте слід враховувати, що на практиці великий обсяг документів важко завантажити в електронний кабінет платника податків, тому варто забезпечити максимально компактний розмір файлів або подати декларацію разом із копіями документів, скориставшись способами а) або б).

Якщо платник податку до кінця податкового року, наступного за звітним не скористався правом на нарахування податкової знижки за наслідками звітного податкового року, таке право на наступні податкові роки не переноситься.